

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието, младежта и науката

ЗАПОВЕД

№ 1209/266/07.03.2013 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, Решение № 946 от 22.12.2011 г., при спазване на чл. 66 от Административнопроцесуалния кодекс

УТВЪРЖДАВАМ

1. Стратегия на Министерството на образованието, младежта и науката за изпълнение на Националната стратегия на Република България за подобряване безопасността на движението по пътищата за периода 2011-2020 г.
2. Мерки за предпазване на служителите от системата на Министерството на образованието, младежта и науката от пътнотранспортни произшествия и наранявания.

Контрол по изпълнението възлагам на Милена Дамянова – заместник-министър и член на Държавно-обществената консултативна комисия по проблемите на безопасността на движението по пътищата и на Красимир Вълчев – главен секретар.

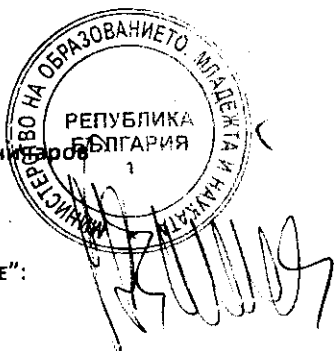
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО,
МЛАДЕЖТА И НАУКАТА:

/п/Акад. Стефан Воденичаров

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
"КАНЦЕЛАРИЯ И
АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ":

/Красимира Коева/

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

СТРАТЕГИЯ

НА

МИНИСТЕРСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

ЗА

**ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ БЕЗОПАСНОСТТА
НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА ЗА ПЕРИОДА 2011-2020 г.**

АПРИЛ, 2012 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
Увод	4
1. Предмет на стратегията	5
2. Принципи на безопасността на движението по пътищата	6
3. Цел и визия	6
3.1. Цел на Стратегията	6
3.2. Визия за безопасно движение по пътищата	7
4. Стратегически приоритети и мерки за осигуряване безопасността на движението по пътищата	7
5. Целеви групи за въздействие при реализиране на стратегическите приоритети	15
6. Изпълнение и мониторинг	19
6.1. Изпълнение на Стратегията	19
6.2. Мониторинг на Стратегията	20
7. Финансиране	21
Заклучение	21
Списък на използваните съкращения	22

ГЛОБАЛЕН ПЛАН

за провеждане на Десетилетие на безопасността на движението по пътищата 2011-2020 г.
(из Решение на 64-ата сесия на Общото събрание на ООН)

Дейност на национално ниво

Елемент 4: По-безопасно поведение на потребителите на пътищата

Разработване на цялостна програма за подобряване на поведението на участниците в движението по пътищата. Последователно или нарастващо осигуряване спазването на Закона за движението по пътищата и стандартите в съчетание с информирането и обучението на обществеността с цел повишаване ползваемостта на предпазните колани и каски, намаляване на шофирането в нетрезво състояние, превишаването на скоростта и други рискови фактори.

Дейност 1: Повишаване на информираността за рисковите фактори, свързани с безопасността на движението по пътищата и провеждането на профилактични мерки и кампании за социален маркетинг с цел оказване на въздействие върху възгледите и мнения за необходимостта от разработване и изпълнение на програми в областта на пътната безопасност.

Дейност 2: Установяване и осигуряване спазването на ограниченията на скоростта и определените въз основа на фактически данни стандарти и правила, целящи намаляването на пътнотранспортните произшествия и травматизма, свързани с превишаването на скорост.

Дейност 3: Въвеждане и гарантиране спазването на законите и установените фактически данни от стандартите и правилата по отношение управлението на МПС от водачи под въздействие на алкохол с цел намаляване на пътнотранспортните произшествия и травматизма поради тази причина.

Дейност 4: Установяване и гарантиране спазването на законите, стандартите и правилата по отношение ползването на обезопасителни каски от мотоциклетистите с цел намаляване на нараняванията на главата.

Дейност 5: Установяване и гарантиране спазването на законите, стандартите и правилата по отношение ползването на обезопасителните колани и системи за безопасност на деца с цел намаляване на нараняванията в резултат на пътнотранспортни произшествия.

Дейност 6: Въвеждане и гарантиране спазването на законите, стандартите, правилата по отношение на транспорта, професионалната хигиена на труда и гарантиране на безопасността при обществен превоз на пътници и товари с цел намаляване на ПТП и нараняванията при тях (за държавния и частния сектор).

Дейност 7: Провеждане на научни изследвания, разработване и съдействие за прилагане на интегрирани политики и методи за намаляване на жертвите по пътищата, свързани с работата, в държавния, частния и други сектори с цел прилагане на международно признатите стандарти по отношение системите за управление на безопасността на движението, професионалната хигиена на труда и безопасността.

Дейност 8: Съдействие за въвеждането на система за степенувано издаване на свидетелства за управление за новите водачи.

УВОД

Настоящата Стратегия е разработена на основание одобрената с Решение на № 946 от 22 декември 2011 г. на Министерския съвет на Република България „Национална стратегия за подобряване безопасността на движението по пътищата на Република България за периода 2011 - 2020 г.” и е продължение на Програмата на Министерството на образованието и науката за изпълнение на Националната стратегия за подобряване на БДП в Република България за периода 2007-2010 г., приета с Решение на Министерския съвет на Република България от 28.12.2006 г.

Стратегията е документ за политическата и професионалната ангажираност на работещите в системата на Министерството на образованието, младежта и науката (МОМН) за внасяне на конкретен принос в реализирането на основната цел – намаляване с 50% броя на загиналите и на ранените при пътнотранспортни произшествия (ПТП) за 2020 г. спрямо показателите за 2010 г., значително занижаване на материалните щети от тези произшествия и достигане нивото на показателите за аварийността на водещите страни в ЕС.

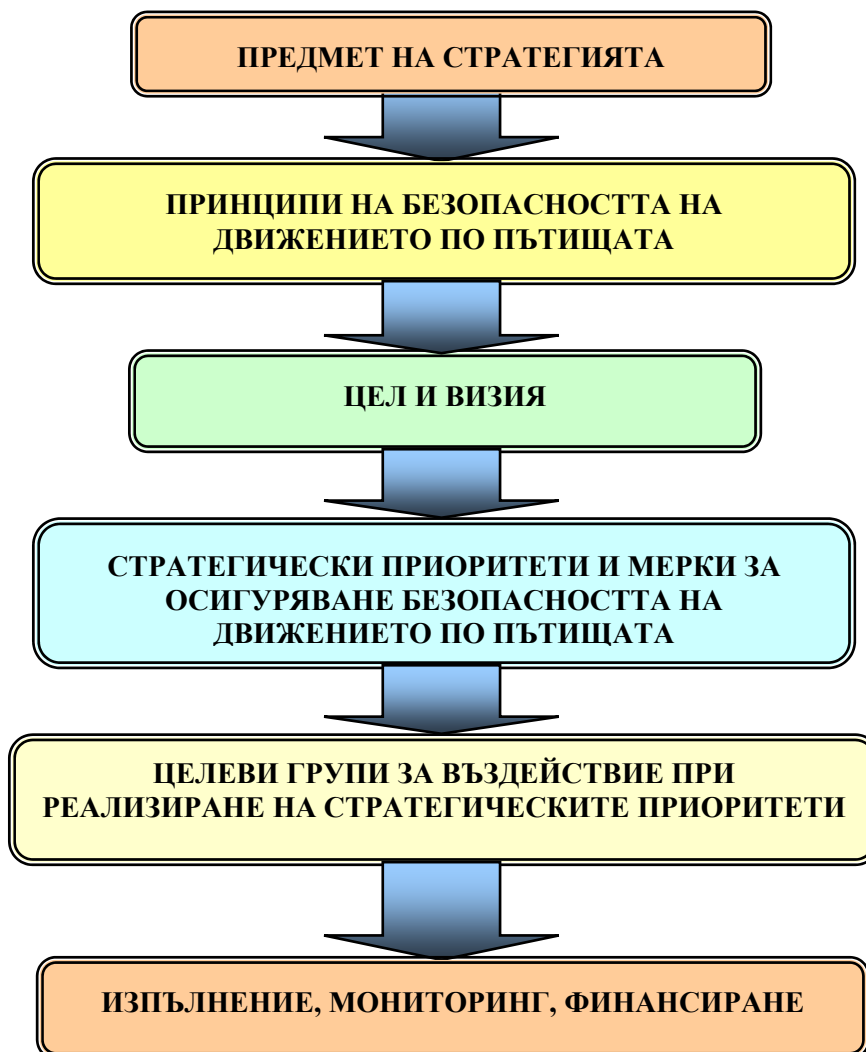
През месец март 2010 г. Общото събрание на ООН прие резолюция и Глобален план за действие A/RSS/64/2551, с които провъзгласи десетилетието 2011 г. – 2020 г. за „Десетилетие на безопасността на движението по пътищата” с цел намаляване броя на жертвите и особено на смъртните случаи при пътнотранспортни произшествия (ПТП) в света, като се предприемат мерки на национално, регионално и световно равнище.

Определени са следните области на дейност:

- ☛ Управлението на безопасността на движението по пътищата (БДП);
- ☛ Превозните средства;
- ☛ Поведението на участниците в пътното движение;
- ☛ Обучението по БДП;
- ☛ Грижи за жертвите на ПТП.

Актуализирана е и програмата на Европейския съюз (ЕС) за пътна безопасност с приемане на мерки „Правото на живот и мобилност”, като в резолюция на Европейския парламент се препоръчва завишаването на бюджета на ЕС за безопасността на движението по пътищата.

Стратегията следва логическия процес от общото към частното, включващ следните стъпки:

Инструментите, използвани за разработването на Стратегията, включват задълбочен анализ на вътрешните и външните фактори, влияещи върху системата, на тенденциите за развитие на международно, регионално, национално и областно ниво, както и анализ на силните и слабите страни на системата за възпитанието и обучението по БДП на децата и учениците, на възможностите и рисковете за развитието на процесите (SWOT анализ).

1. ПРЕДМЕТ НА СТРАТЕГИЯТА

Предмет на настоящата Стратегия е формирането на безопасно поведение на участниците в пътното движение.

Постигането на положителни резултати в тази насока изисква нов вид:

- Взаимодействие между държавните институции, органите на местната власт, неправителствените организации и бизнеса;

- Подходи за ефективно управление на БДП на национално, регионално и общинско ниво, в институциите, учебните заведения и в семейството.

В този смисъл предмет на националната стратегия са обществените отношения, факти и обстоятелства, оказващи влияние върху БДП с противодействащ ефект спрямо тежките ПТП и на последствията от тях.

2. ПРИНЦИПИ НА БЕЗОПАСНОСТТА НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА

В основата на Стратегията за формиране на политиката на МОМН по БДП стои тезата, че предотвратимостта на голяма част от ПТП и намаляването на загубите от тях са свързани преди всичко с установяването на мястото и ролята на всички звена от различните нива на системата на образование. Ограничаването на произшествията по пътищата изисква едновременно обединяване на усилията на институциите и воля за провеждане на конкретни дейности за безопасно функциониране и намаляване на грешките на системата „водач – автомобил – път” и „среда на движение – участник в движението”.

В тази връзка настоящата Стратегия е подчинена на следните принципи:

- Безопасността на движението по пътищата е споделена отговорност;
- Транспортната система – в помощ на човека;
- Нарастването на употребата на обществения транспорт – условие за намаляване на ПТП;
- Ограничените човешки възможности създават предпоставки за ПТП;
- Човешкото тяло е лесно наранимо.

Безопасното участие в пътното движение е съвместна отговорност на неговите създатели, организатори и потребители и се реализира през отраслите транспорт, информационни технологии и съобщения, енергетика, наука и образование, околна среда, здравеопазване, нови технологии, застраховане, търговия и др.

Споделената отговорност в политиката за пътна безопасност изисква конкретни действия на МОМН чрез консолидация с ангажираните отговорни и компетентни държавни институции, регионалните и общинските администрации, неправителствените организации, частния сектор и гражданското общество при реализиране на стратегическите приоритети.

3. ЦЕЛ И ВИЗИЯ

3.1. Цел на Стратегията

Целта на Стратегията е реализирането на дългосрочната политика на Министерството на образованието, младежта и науката до 2020 г., насочена към намаляване на броя и последствията от пътнотранспортните произшествия, а именно:

➤ Намаляване броя на загиналите деца и ученици при ПТП с минимум 50 на сто спрямо 2010 г. (с цел през 2050 г. броят на децата, жертви от ПТП, да се доближи до нула);

➤ Намаляване броя на тежко ранените деца и ученици при ПТП с минимум 20 на сто спрямо 2010 г.

3.2. Визия за безопасно движение по пътищата

Визията за безопасно движение по пътищата на Република България през периода 2011–2020 г. е подчинена на мотото „Безопасността на движението е право и отговорност на всички”, защото:

➤ Държавата носи отговорност нейните граждани да се чувстват в безопасност на обществени места и за безопасното им придвижване като участници в движението по пътищата;

➤ Всеки гражданин притежава правото и същевременно е отговорен пред другите за осигуряване на безопасно движение по пътищата.

4. СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ БЕЗОПАСНОСТТА НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА

Процесът на пътното движение е непрекъснато взаимодействие между трите основни фактора, определящи безопасността на движението - поведение на участниците в движението, безопасност на пътната инфраструктура и безопасност на автомобилния парк, както и особено важния показател за намаляване на последствията - съвременната долекарска и специализирана медицинска помощ.

Ефективността на политиката за пътната безопасност зависи до голяма степен от поведението на участниците в пътното движение.

Образованието и обучението са от съществено значение и следва да се разглеждат и осъществяват като цялостен процес на „непрекъснато учене през целия живот”.

След внимателен анализ на досегашната система от дейности на МОМН по БДП, на външните и вътрешните предизвикателства са формулирани следните стратегически приоритети и основни мерки в работата на МОМН за постигане на висока степен на пътна безопасност и сигурност:

Приоритет 1. Усъвършенстване на управлението на дейностите, свързани с обучението и възпитанието на децата и учениците за безопасност на движението по пътищата

Мярка 1. Повишаване ролята на МОМН за решаване на проблемите, свързани с възпитанието и обучението по БДП

Постигането на трайни резултати за намаляване на жертвите от ПТП изисква конкретизиране на ангажиментите на МОМН по БДП на централно и регионално ниво, реализация на конкретни планове и програми за действие, изпълнение на собствена политика за постигане целите на настоящата Стратегия чрез:

➤ Усъвършенстване на нормативната уредба, в т.ч. разработване на стандарти;

➤ Усъвършенстване на системата за информация и управление на дейностите.

Мярка 2. Диалог с гражданското общество по проблемите на безопасността на движението по пътищата

Безопасността на движението по пътищата изисква:

➤ Приобщаване от МОМН, от РИО и от обслужващи звена, както и от детски градини и училища, на гражданското общество към проблема на пътния травматизъм и изграждането на активна мрежа от партньори чрез конструктивен диалог, обмяна на опит и участие в съвместни практики и проекти;

➤ Активизиране на неправителствените организации за решаване на проблемите на БДП като основен проводник на обществената активност и форма на ангажираност с решаваща роля в изграждането на стабилна държавно-обществена коалиция, която да генерира полезни предложения, проекти, програми и инициативи за подобряване обстановката по пътищата;

➤ Подобряване координацията на МОМН с водещи неправителствени организации за постигане на ефективен, интензивен и ползотворен обмен и комуникация.

Мярка 3. Активна регионална политика за решаване проблемите на безопасността на движението по пътищата

Областните и общинските власти като непосредствен проводник и реализатор на държавната политика осъществяват в качеството си на администрация пряк контакт с гражданите и най-добре познават характера и особеностите на движението по пътищата в региона.

За провеждане на националната политика по БДП в регионите МОМН трябва да:

➤ Активизира съвместни инициативи с областните управи и общинските администрации като проводник и изпълнител, чийто служебен приоритет е подобряване на жизнената социална среда в интерес на териториалните общности, респективно на обществото в неговата цялост;

➤ Развива ефективна и целенасочена координация с местните власти за подобряване обстановката по пътищата, подкрепя участие в съвместни проекти, осигурява съответна финансова подкрепа и методическа помощ, приобщава местни неправителствени организации и граждани за намаляване на пътния травматизъм не само в урбанизираните райони с висока концентрация на населението, но и за жителите на извънградските населени места.

Мярка 4. Корпоративна социална отговорност – обвързване на частния сектор и пазара с безопасността на движението по пътищата

Частните организации притежават възможността да използват различни механизми за въздействие върху техните служители и партньори и в качеството на капиталовложител могат да участват по-активно в подобряването на пътната безопасност:

➤ Подобряване на взаимодействието на МОМН с частния сектор за решаване проблемите на безопасността на движението по пътищата;

➤ Организиране на целенасочени обществени мероприятия за популяризиране на публично-частното партньорство в областта на възпитанието и обучението по БДП на децата и учениците.

Мярка 5. Разширяване на държавно-общественото начало при решаване на проблемите на безопасността на движението по пътищата

➤ Участие на МОМН по компетентност и функции в дейността на Държавната обществено-консултативна комисия по проблемите на безопасността на движението по пътищата (ДОККПБДП) за повишаване ролята на координацията между отделните институции и организации, по провеждане на политиката на Европейската комисия по БДП, стимулиране прилагането на положителните практики с доказана ефективност в европейските и други страни по света;

➤ Участие на МОМН в дейността на експертната група на фонд „Пътна безопасност“;

➤ Повишаване ролята на областните комисии по проблемите на БДП за управление на процесите на областно ниво;

➤ Повишаване ролята на общинските комисии по проблемите на БДП за провеждане на политиката, определена в националните стратегии;

➤ Повишаване ролята на училищните комисии по БДП за опазване живота и здравето на децата и учениците, създаване на безопасна инфраструктура в „училищните зони”, повишаване компетентностите и ангажиментите на родителите;

➤ Укрепване на административния капацитет за управление на дейностите за осигуряване на възпитанието и обучението на децата и учениците по БДП.

Мярка 6. Насърчаване изучаването и внедряването на положителните европейски и световни практики в тази насока

➤ Европейски практики, програми и проекти – мобилност, обмяна на добри практики и мултиплицирането им;

➤ Участие в мултиплицирането на европейския проект Inter-Cultural Approaches for Road Users Safety (ICARUS) за оптимизиране обучението на младите водачи на МПС чрез внедряване на модел за обучение, насочен към променяне на навиците за управление на МПС въз основа на идентифицираните рискови фактори, които влияят на младите водачи на МПС.

Мярка 7. Квалификация на учителите по БДП

➤ Усъвършенстване на нормативната уредба за квалификация на педагогическите специалисти в системата на средното образование по проблемите на възпитанието и обучението по БДП въз основа на добрите практики на страните от ЕС;

➤ Създаване на система от стандарти с цел оценяване и обвързване на резултатите от обучението за повишаване квалификацията на педагогическите кадри с резултатите от възпитанието и обучението на децата и учениците и безопасното им поведението на пътя.

➤ Разработване на програма за повишаване и актуализиране на квалификацията на учителите по БДП и за специализирана подготовка на специалистите, занимаващи се с проблемите на БДП.

Мярка 8. Подобряване финансирането на обучението по БДП на децата и учениците

След приемане на новия план за работа по БДП Европейската транспортна комисия планира да отпусне необходимите средства с цел разработване на съгласувани ефективни действия за прилагане на политиката за БДП до финансовата 2020 г.

Тези средства от ЕС следва да се концентрират върху подобряването на БДП чрез прилагане на ефективни научнообосновани мерки за спасяване на човешки живот.

➤ Проучване на възможностите за осигуряване на алтернативни източници за финансиране на БДП и създаване на организация за кандидатстване за финансиране на национални и международни проекти по безопасността на движението по пътищата по европейски програми;

➤ Развитие на подходи за целево финансиране и за включване на проблемите на БДП в проектите, имащи отношение към основните фактори на транспортната система „човек-автомобил-път“;

➤ Използване възможностите на Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси“ за изготвяне и апробиране на проект, свързан с дейности за осигуряване на БДП;

➤ Създаване на организация за ефективно реализиране на проекти по БДП чрез финансиране от Националния фонд „Пътна безопасност“ и Гаранционния фонд;

➤ Финансиране на:

- Системите и елементите на безопасността на движението като неразделна част от проектите за пътната инфраструктура;
- Обучението на учениците и на възпитанието на децата от детските градини като част от общото финансиране на програмите за обучение;
- Отделни проекти по системата за публично-частното партньорство.

Приоритет 2. Подобряване качеството на знанията и уменията на участниците в движението, свързани с обучението и възпитанието по БДП

Изложените стратегически приоритети са идентифицирани след внимателен анализ на всички външни и вътрешни предизвикателства. Те са базата, на която са формулирани основните мерки на министерството за осигуряване на БДП.

Най-голяма вероятност за допускане на грешка в пътната обстановка съществува за пешеходеца като участник в пътното движение, в т.ч. ежедневно – за децата и учениците.

В тази насока са необходими следните групи мерки:

1. Общи мерки

➤ Осъществяване на контрол на дейностите за образованието, обучението и възпитанието по спазване правилата за движението по пътищата през всичките етапи на човешкия живот;

☛ Насърчаване на алтернативните форми на придвижване с цел ограничаване използването на МПС;

☛ Насърчаване и подкрепа на непрекъснатото ограмотяване на обществото за постигане на адекватна реакция по проблема – предпазване от ПТП чрез постоянно въздействие върху човешкото съзнание;

☛ Перманентно обучение на участниците в движението по проблемите на безопасността по социални и училищни програми, служебни семинари, кампании и чрез медиите;

☛ В учебните програми и дейности да се акцентира на факторите, ограничавачи агресията по пътищата, изграждащи устойчива, добродетелна и социално отговорна ценностна система;

☛ Разработване и реализиране на web сайт с информационно методически материали за училищно образование по безопасност на движението по пътищата.

2. Мерки в семейството

☛ Разработване на комплекс от средства и механизми за повишаване културата по безопасността на движението по пътищата в семействата, в т.ч. и съвместно обучение на деца и родителите им;

☛ Систематизиране на опасностите, застрашаващи живота и здравето на децата и учениците в пътното движение, както и използване на различни методи и средства тези опасности да станат обект на ежедневно обучение в семействата;

☛ Прилагане на личния пример на родителите за обучение на детето за безопасно участие в пътното движение;

☛ Подкрепа за творчески изяви на децата и учениците – създаване на разкази, стихотворения и песни за безопасно участие в пътното движение.

3. Мерки в системата на предучилищното и училищното образование

☛ В детската градина:

- Разработване на специфични методи и средства за провеждане на единна политика за възпитанието и обучението по БДП на децата в детските градини;

- Разпространяване на положителния опит по отношение на обучението за безопасно участие на децата от детските градини в пътното движение;

- Организиране и провеждане на състезания, конкурси, викторини и др. по БДП за деца и за семейства с деца в предучилищна възраст.

 В училището – за учениците в I - IV клас

- Разработване и прилагане на единна политика за обучение на учениците по отношение на опасностите в пътното движение, които застрашават тяхното здраве и живот;

- Актуализиране на система за поетапна проверка на знанията и уменията и за издаване на сертификат за безопасно участие като пешеходци и велосипедисти;

- Обучение и възпитание на учениците в извънкласни форми - Национална викторина по безопасност на движението по пътищата, Републикански комплекс по приложно колхозене, Деца обучават деца, Ученически патрули, Безопасен път „От дома до училище и обратно”, състезания по майсторско управление на МПС и др.

 В училището – за учениците в V - XII клас

- Разработване и прилагане на единна политика за обучение на учениците по отношение на опасностите в пътното движение, които застрашават тяхното здраве и живот;

- Изучаване на опасностите при управление на мотопед, мотоциклет и автомобил;

- Създаване на условия за поетапно въвеждане на обучение на учениците за придобиване на правоспособност за управление на МПС според възрастта им;

- Създаване на условия за утвърждаване и реализиране на държавен план-прием за професионално образование по транспортни професии, в които се изучава БДП като задължителна професионална подготовка в съответствие с потребностите на икономиката и за мобилност на работната сила.

4. Мерки в системата за обучение за придобиване на правоспособност за управление на МПС

 Усъвършенстване на учебната документация, утвърждавана от министъра на образованието, младежта и науката, за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС въз основа на добрите европейски практики и директивите на ЕС, в т.ч. за:

- Управление с придружител;
- Лица с ограничени възможности за водачи на МПС;
- Въвеждане на поетапното придобиване на пълни права за управление на МПС;

- Повишаване знанията и уменията на новите водачи след придобиване на правоспособност за управление на МПС;
  - Продължаващо обучение на водачите на МПС (въвеждане на система за обучение на водачите през определен период от време;
  - Усъвършенстване на системата за обучение на водачите на МПС, загубили контролните си точки;
  - Поощряване повишаването на уменията на водачите на МПС за управление при сложни условия и критични ситуации (подкрепа изграждането на полигони за управление при сложни условия и критични ситуации);
  - Повишаване на знанията и уменията на водачите на МПС над 65-годишна възраст.
- Усъвършенстване на системата за придобиване на правоспособност за обучението на водачи на МПС;
  - Усъвършенстване на учебната документация за придобиване на правоспособност за провеждане на изпити за водачи на МПС.

Приоритет 3. Осигуряване на безопасен обществен превоз на деца и ученици

- Провеждане на национални и местни кампании за повишаване информираността на обществеността за безопасните начини за превоз на деца и ученици, възможните рискове при неправилен превоз, при слизане и качване в автомобила, престой в МПС и др.;
- Осигуряване на безопасен транспорт за учениците в средишните училища;
- Усъвършенстване на контрола за безопасен превоз на деца и ученици в пътните превозни средства;
- Усъвършенстване на нормативната уредба за осигуряване на безопасен обществен превоз на деца и ученици при провеждане на детския и ученическият отдих и туризъм в страната и в чужбина, абитуриентски балове, олимпиади, състезания и други организирани училищни дейности, извънкласни масови прояви и публични изяви.

Приоритет 4. Осигуряване на по-безопасна пътна инфраструктура

1. Мерки извън населените места

- Предприемане на действия за ангажиране на специализираните висши и средни училища, научни институти, неправителствени и браншови организации по

темата за повишаване на БДП, включително и за безопасността на пътната инфраструктура, както и за осъществяване на устойчива политика и дейност от страна на общинските власти по отношение обезопасяване на общинската пътна мрежа;

➤ Насърчаване изграждането на републиканска веломрежа и интегрирането ѝ към общоевропейската.

2. Мерки в градска среда и в други населени места

➤ Разработване на насоки и прилагане на мерки за намаляване на пешеходните злополуки с децата и учениците в населените места;

➤ Ограничаване на възможностите за движение с високи скорости на транзитно преминаващите МПС по републиканската пътна мрежа през урбанизираните територии край детските градини и училищата и маршрутите на учениците (приоритетно в случаите, когато отделни пътни участъци се пресичат на едно ниво с други видове пътища);

➤ Подкрепа на инициативите на общинските власти за реализация на проекти, свързани с БДП в населени места;

➤ Разработване на конкретни планове за намаляване на пешеходната аварийност в градска среда;

➤ Обезопасяване на зоните около детските градини и училищата, местата с интензивно смесено движение, спирките за обществен транспорт, пешеходните пътеки, кръстовищата, пътни възли и други участъци с повишена опасност.

5. ЦЕЛЕВИ ГРУПИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ПРИ РЕАЛИЗИРАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ПРИОРИТЕТИ

За оперативност при реализиране на стратегическите приоритети на настоящата стратегия мерките за въздействие по целеви групи са диференцирани, както следва:

1. ПЕШЕХОДЦИ - Мерки за осигуряване безопасност на движението по пътищата

➤ Организиране и провеждане на национални кампании за опазване живота и здравето на пешеходците в пътното движение, формиране на уважение и толерантност към пешеходеца, към възрастните, децата и учениците и подобряване на контакта пешеходец-водач;

➤ Подкрепа инициативите на общините при разработване на комплексни програми за осигуряване на безопасни условия за движение на пешеходците в

населените места: изграждане на зони 30 км, училищни зони, пешеходни зони, повдигнати пешеходни пътеки и кръстовища, изкуствени неравности, тротоарни стеснения и др.

2. ВЕЛОСИПЕДИСТИ - Мерки за осигуряване безопасност на движението по пътищата

➤ Създаване на нормативни условия за отделяне на велосипедното движение от това на останалите превозни средства. Велосипедното движение да стане неразделна част от транспортно-комуникационните планове и плановете за организация на движението в населените места;

➤ Подкрепа на общинските структури за проектиране и изграждане на велосипедни алеи, пътеки и зони;

➤ Създаване на предпоставки за обучение на децата и учениците за управление на велосипед като елемент от общото обучение по БДП в училището;

➤ Стимулиране и разширяване на обхвата на децата и учениците в състезанията по приложно колоездене;

➤ Провеждане на информационни кампании за разясняване на обществото за ползите от употребата на безопасителните каски и други аксесоари, защитно облекло от децата и учениците - велосипедисти, скейтбордисти, мотопедисти, мотоциклетисти и др., особено от децата и учениците до 14 годишна възраст;

➤ Повишаване на видимостта за велосипедистите при движение през тъмната част от денонощието особено около училищата;

➤ Подкрепа създаването на национална вело mreжа по пътищата на нашата страна като част от европейската вело mreжа.

➤ Засилване на сътрудничеството с общинските власти за строеж на безопасни алеи за каране на велосипеди, скейтборд и ролери;

➤ Разширяване обхвата на националното състезание по приложно колоездене, майсторско управление, правила за движение, технически познания и оказване на първа медицинска помощ на пострадали от ПТП.

3. МОТОЦИКЛЕТИСТИ И МОТОПЕДИСТИ - Мерки за осигуряване безопасност на движението по пътищата

➤ Организиране и провеждане на кампании за безопасно управление на мотоциклети и мотопеди при различни условия за движение и огласяване на последиците от ПТП с участието на мотоциклетисти и мотопедисти.

4. НОВИ ВОДАЧИ - Мерки за осигуряване безопасност на движението по пътищата

☛ Усъвършенстване на системата, в т.ч. и на програмите за обучение на кандидатите за водачи на МПС въз основа на най-добрите европейски и световни практики: по-ранно обучение, етапно придобиване на правоспособност, управление с придружител, ангажиране на родителите и др.;

☛ Поощряване изграждането на специализирани полигони за обучение по управление в усложнени условия и критични ситуации;

☛ Провеждане на информационни кампании, свързани с БДП на новите водачи на МПС, повишаване ангажиментите на семействата и институциите, имащи отношение към проблема;

☛ Усъвършенстване на системата за оценка качеството на работата на институции, ангажирани с обучение и проверка на уменията и знанията на новите водачи на МПС.

5. ДЕЦАТА - Мерки за осигуряване безопасност на движението по пътищата

Основна отговорност за големия брой деца - жертви на ПТП, носят родители, учители, участници в движението, държавни институции, организатори на движението, общински власти и др. В три основни направления може да се търси промяна на броя на пострадалите деца - обучение и формиране на навици за безопасно участие в движението, правилен превоз на децата и създаване на безопасна инфраструктура, съобразена с особеностите на детската възрастова група, и добър личен пример от страна на възрастните участници в движението (семействата).

☛ Усъвършенстване на законодателството и засилване на контрола по опазване живота и здравето на децата и учениците в пътното движение;

☛ Усъвършенстване на системата за обучение на децата в детските градини и училищата за формиране на нова култура за безопасно участие в движението по пътищата;

☛ Създаване на организация за привличане на културната и научната общественост, неправителствените организации и частния сектор за създаване на помагала, художествени и музикални произведения, компютърни игри, провеждане на открити уроци и др. за обучение на децата за безопасно участие в пътното движение в партньорство с МВР, МЗХ, БЧК, СБА, СОС и др.;

☛ Разработване на програми, чиято цел е да предотвратят загубата на детски живот и нараняванията на деца и ученици от ПТП;

➤ Усъвършенстване на пътната инфраструктура в районите на детските градини и училищата и местата с интензивен детски пътничкопоток;

➤ Разясняване на ползата от това детето и ученикът да бъдат видими на пътя като участници в движението чрез използване на светлоотразителни елементи, светли дрехи и др.;

➤ Разработване и прилагане на програми за обучение на родители и водачи на МПС със съдържание, включващо усвояване на знания за възрастовите особености на децата (какво могат и какво не могат в качеството си на пешеходци, велосипедисти, скейтбордисти и др.);

➤ Подкрепа участието в международни проекти за обучение и предпазване на децата от нараняване в пътното движение;

➤ Поощряване разработването на учебни филми, учебно-помощна литература и помагала, компютърни игри и др. по безопасността на движението по пътищата и др.;

➤ Провеждане на национални ученически викторини и състезания, национални конкурси за детска рисунка и есета по безопасност на движението по пътищата;

➤ Информирание на обществеността за причините и условията за настъпване на всяко ПТП със загинало дете или ученик.

➤ Децата като пътници в лек автомобил:

- Разработване на комплекс от средства и механизми за повишаване културата в семейството, свързана с безопасния превоз на деца в семейното ППС;

- Поддържане в техническа изправност на семейния автомобил;

- Организиране и провеждане на кампании за запознаване на родителите с детските обезопасителни системи, използвани в автомобила;

- Инициране на законодателни промени за въвеждането на завишени санкции към водачите на МПС, превозващи деца в лек автомобил без използване на обезопасителни системи.

➤ Разработване, огласяване и разпространение на тематични обучителни програми за родители и водачи на МПС относно възможното поведение и реакциите на децата като пешеходци. Провеждане на тематични конференции по проблемите на безопасността на децата и учениците като пешеходци;

➤ Насърчаване на структурите на образованието, неправителствените организации, общините и други институции за разработване на безопасни маршрути за придвижване „дом-училище-дом” за всяко дете и ученик;

➤ Създаване на поведенчески индикатори, които могат да спомогнат за определянето на момента, когато детето/ученикът е готово да пресече улицата само;

➤ Систематизиране и популяризиране на добри практики за предпазване на децата и учениците - пешеходци от ПТП;

➤ Разширяване приложението на движението „училищни патрули“;

➤ Разработване, реализиране и оценяване на програми на принципа „Деца обучават деца“;

➤ Разработване на системи за наблюдение на локалните рискови фактори, които да проследяват причините за нараняванията на децата и учениците - пешеходци и да определят евентуални промени в околната среда и поведението, които биха предотвратили тези наранявания;

➤ Извършване на изследвания с цел измерване на нивата на детския пешеходен травматизъм и определяне на рисковите фактори, които оказват влияние върху него. Определяне и проверка на косвени показатели, чрез които могат да се прогнозираят случаи на детски пешеходен травматизъм.

6. ИЗПЪЛНЕНИЕ И МОНИТОРИНГ

6.1. Изпълнение на Стратегията

Дейността на МОМН по изпълнение на Националната стратегия ще бъде организирана посредством изготвяне на краткосрочни, средносрочни и дългосрочни програми на централно и регионално ниво:

➤ Разработване на стратегии и програми за изпълнение на Стратегията на функционален принцип по направление на дейност;

➤ Създаване на организация за ежегодна оценка на изпълнението на задачите на Стратегията и влиянието им върху безопасността на движението по пътищата;

➤ Създаване на организация за оценка приноса на структурните звена на МОМН за изпълнение целите на Стратегията и намаляване на жертвите по пътищата;

➤ Разработване на всеки две години на оперативни планове за изпълнение на Стратегията;

➤ Извършване на първа междинна оценка за изпълнение целите на Стратегията и постигнатите резултати през 2014 г.:

- Разработване на нормативна уредба и въвеждане на усъвършенстваната система за информация и управление на дейностите по изпълнение на Стратегията в съответствие с новия Закон за предучилищното и училищното образование;

- Актуализиране и усъвършенстване на учебната документация (Концепция, учебни програми и др. за обучението по БДП, на водачи на МПС, за преподаватели, обучаващи водачите на МПС, и на членовете на изпитните комисии).

- Последователност при реализиране на целите чрез устойчив, обективен и безпристрастен контрол на образователната среда;

- Надеждни и сигурни механизми, ясни, обективни и измерими критерии за установяване на качеството на образованието в училище за точна и обективна информация за постиженията на децата и учениците;

- Повишаване капацитета за управление на дейностите, свързани с възпитанието и обучението на децата и учениците по БДП;

- Инициране и участие в национални и регионални тематични кампании по БДП на базата на публично-частното партньорство, особено в началото и в края на учебната година;

- Инициране и участие в национални и регионални медийни изяви за отразяване на опасностите по пътищата, повишаване познанията на участниците в движението и отговорността на отделните институции и организации за БДП;

- Обобщаване и разпространение на положителните практики за възпитание и обучение на младите хора по БДП;

- Поощряване създаването на специализирани предавания по електронните и на поредици в печатните медии.

6.2. Мониторинг на Стратегията

За успешното реализиране на Стратегията решаващо влияние ще оказва ефективното управление на системата за контрол и мониторинг чрез:

- Организиране на дейността по изпълнение на Стратегията посредством изготвяне на средносрочни оперативни планове и краткосрочни програми на централно, регионално и училищно ниво;

- Създаване на организация за ежегоден преглед и оценка на състоянието и изпълнението на задачите, произтичащи от Стратегията;

- Организиране и провеждане на обществени дискусии за изпълнение на целите на сСтратегията и корекция при необходимост;

- Междинна оценка за изпълнение на целите на Стратегията и постигнатите резултати през 2014 г.

7. ФИНАНСИРАНЕ

Източниците за финансово обезпечаване на дейностите за изпълнение на стратегията са:

☛ Финансиране от бюджетни източници на определените приоритетни дейности за всяко звено чрез:

- Определяне на очакваните разходи по години и включването им в бюджетната прогноза/програмен бюджет за съответния отчетен период;

- Целево финансиране, включване на дейности по БДП в проекти по други дейности, имплантирано финансиране на дейностите по БДП в общите дейности на образователната система;

- ☛ Финансиране от национални и структурни фондове, свързани с БДП;

- ☛ Финансиране от общините, от общинските и областните комисии по БДП;

- ☛ Финансиране чрез публично-частно партньорство;

- ☛ Финансиране от алтернативни източници - спонсорство, дарения;

- ☛ Финансиране чрез самостоятелно или съвместно с други партньори участие в световни и европейски проекти по проблемите на БДП.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата Стратегия изразява програмните цели на Министерството на образованието, младежта и науката и неговите структури за намаляване на жертвите на ПТП.

Реализирането на поставените цели и задачи ще допринесе за формиране на по-адекватно поведение на децата и учениците като участници в движението, на нов вид култура в управлението на БДП на национално, регионално и общинско ниво, в детските градини, в училищата и в семейството, за общото намаляване броя на ПТП и последиците от тях.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ООН	Организация на обединените нации
ЕС	Европейски съюз
ЕП	Европейски парламент
МС	Министерски съвет
МОМН	Министерство на образованието, младежта и науката
МВР	Министерство на вътрешните работи
МЗ	Министерство на здравеопазването
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МПС	Моторно превозно средство
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
ДОККПБДП	Държавно-обществена консултативна комисия по проблемите на безопасността на движението по пътищата
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
РИО	Регионален инспекторат по образованието
БЧК	Български червен кръст
СБА	Съюз на българските автомобилисти
ЗДвП	Закон за движението по пътищата
СОС	Столичен общински съвет
БДП	Безопасност на движението по пътищата
ПТП	Пътнотранспортно произшествие
ДТТ	Детски транспортен травматизъм

